

سنجش رضایت روستائیان از توسعه گردشگری توسط دهیاریهایی

شهرستان زرند، دهستان سی ریز

علیرضا ابراهیمی سیریزی*، نعی‌ما محمدی**

چکیده:

دهیاری به‌عنوان سازمان اصلی مدیریت روستایی نقش مهم و تأثیرگذاری در تأمین خدمات عمومی و توسعه صنعت گردشگری روستایی دارد. در این تحقیق به منظور سنجش ظرفیت روستاهای شهرستان زرند به بررسی میزان مشارکت، رضایت و امکانات روستایی جهت جلب توریسم روستایی پرداخته شده است. روش تحقیق از نوع توصیفی-تحلیلی و ابزار مورد استفاده پرسشنامه است. یافته‌های تحقیق نشان داد بین میزان مشارکت و رضایتمندی روستائیان از عملکرد دهیاران و همچنین امکانات روستا با جلب توریست روستایی رابطه معناداری وجود دارد. هرچه فعالیت‌های دهیاری بیشتر منطبق با نظر مردم باشد رضایت آنان از این سازمان افزایش خواهد یافت و ظرفیت روستا برای جلب توریست بیشتر خواهد شد. نتیجه حاصل از رتبه بندی روستاهای شهرستان زرند نشان داد دهستان سیریز در مقایسه با دیگر مناطق ظرفیت بیشتری در این خصوص دارد. لذا به منظور توسعه صنعت توریسم در روستا پیشنهاد می‌شود که به آگاهسازی روستائیان و دهیاران، ظرفیت‌شناسی و ظرفیت سنجی روستاها، مدیریت مشارکتی و تأسیس تعاونیهایی گردشگری پرداخته شود.

واژگان کلیدی: توسعه روستایی، صنعت گردشگری، دهستان سی ریز.

مقدمه و طرح مسئله

در سالهای اخیر توجه به مقوله توریسم روستایی در ممالک جهان سوم بسیار مهم و پر اهمیت شده است (افتخاری، ۲۴: ۱۳۸۱) با توجه به پتانسیلهای بالا و جاذبههای فراوان برخی از روستاها اگر صنعت توریسم محور توجه دهیارها قرار گیرد و مردم محلی به اهمیت آن واقف شوند، نه تنها منبع درآمدی برای دولت‌ها به شمار میرود بلکه فرصتهای شغلی جدید و چرخش پول در وضعیت رکود کشاورزی که غالباً ناشی از کمبود منابع آب است را جبران میکند. در عین حال فرصت فراغت و لذت برای شهروندان را در محیط زیستی بدون آلودگی و مشکلات زندگی شهری ایجاد میکند (قادری، ۳۸: ۱۳۸۲).

در ایران روستاها به یک محیط عقبمانده و حاشیهای مبدل شدند که کمتر در برنامه‌های توسعه به ظرفیتهای آنها توجه میشود. یکی از مهمترین دلایل عدم توجه به توریسم روستایی، ضعف مدیریتی و برنامه ریزی نادرست باشد به‌طوریکه مدیران در انتخاب پروژه‌هایی مناسب گردشگری دقت لازم را به عمل نیاورده و بدون توجه به آثار آن راه توسعه این صنعت را گرفته اند. به‌نظر میرسد بهترین راهکار مدیریتی در این زمینه، شناسایی ظرفیت منابع انسانی، محیطی و فیزیکی روستاها و روستائیان باشد (کاظمی، ۱۲۶: ۱۳۸۰). مدیریت روستایی با انتخاب صحیح پروژه‌های گردشگری و در نقش یک مشاور برای برنامه‌ریزان میتواند موجبات تعالی آن را فراهم آورد و از این صنعت به عنوان منبع درآمد برای روستائیان کم‌درآمد استفاده کند. همچنین مدیریت روستایی با انجام برنامه‌های خاص از قبیل ایجاد بازارهای محلی، ایجاد مهانسراهای محلی و ... میتواند مؤثر باشد (محلای،

(۱۳۸۰) با این اوصاف نقش استراتژیک مدیریت روستایی در توسعه صنعت توریسم روستایی بر کسی پوشیده نیست .

مدیریت جدید روستایی بر پایه اهمیت شوراهاى روستایی پس از انقلاب اسلامی به منظور جلب مشارکت روستائیان، نخستین گام برای توسعه صنعت گردشگری در این مناطق بهشمار میرود (مهدوی، ۵۴: ۱۳۹۱) که متکی بر ظرفیتهای جامعه محلی با اداره و کنترل دقیق مکان و بهره‌وری از منابع موجود می باشد. از این رو لازم است درک دقیقی از جمعگرائی، مدیریت مشارکتی و سرمایه‌های انسانی و محلی در مناطق روستایی در دستور کار قرار گیرد (مطیعی لنگرودی، ۱۳۸۲: ۲۳۰-۲۲۹).
توسط دهیاران به عنوان مدیران جدید روستا امکان جلب مشارکت و خودیاری مردم را فراهم می‌آورد (مهدوی و نجفی کانی، ۳۹-۲۱: ۱۳۸۴) از این رو رکن الدین افتخاری (۱۳۸۶) بر نهادینه شدن مفهوم توسعه و مدیریت روستایی پرداخته، کوچکیان فرد (۱۳۸۶) بر نقش شورای روستا در تقویت زیرساختهای گردشگری روستایی توجه نشان داده و شمیمی و همکاران (۱۳۹۱) بر نقش مدیریت مشارکتی اشاره کرده است .

طبق اصول مدیریت مشارکتی روستایی، عناصر بیرونی مانند سازمانهای دولتی برسرنوشت مردم روستایی دخالت موثری ندارند بلکه این روستائیان هستند که در تعامل با دولت و بازار به تعیین سرنوشت خود و شکل دهی مسیر آینده زندگی میپردازند. اصل محوری مدیریت مشارکتی روستایی، مشارکت دادن مردم روستا به مثابه گروه هدف و ذینفع در برنامه‌های توسعه است. اما در ایران برخلاف بسیاری از کشورها طی ۲۰ سال گذشته تعداد توریستهای روستایی افزایش قابل توجهی نداشته است، در دو روستای کشور فرانسه با نام های اویون و تارن در تابستان جمعیت توریست دو برابر میشود . (Pina, 2004) با توجه به دیگر منافع حاصل از توریسم روستایی که شامل کاهش میزان مهاجرت به شهرها، افزایش آبادانی و هویت شناسی روستاها، توسعه صنایع دستی توسط محلیان و ...توجه به این موضوع از اهمیت دو چندانی برخوردار میشود . می شود (Fleischer, 2004). (Pina, 2004) ; (Felsenstien, 2004) یکی از مهمترین متولیان این توسعه دهیاران محسوب میشوند، از این رو تمایل روستائیان به مشارکت با دهیاران، مستلزم اعتماد و رضایتمندی از عملکرد آن ها است. در این تحقیق ظرفیت مشارکت مردمی در روستای سیریز برای توسعه صنعت گردشگری در این روستا محور توجه است.

سؤال تحقیق :

چگونه مشارکت محلی امکان توسعه صنعت گردشگری را برای دهیاران در روستای سیریز فراهم می‌آورد؟

مبانی نظری تحقیق:

بر اساس تقسیم بندی محققین، انواع توریسم در جهان شامل موارد زیر است:

- توریسم فرهنگی، مرتبط با فرهنگ، تاریخ و میراث فرهنگی، بناها، تاریخ مردم بومی و .. است) مقصودی و لشگرآرا، ۱۳۸۳؛ خیاطی، ۱۳۸۲؛ شریف زاده و مرادنژادی، (۱۳۸۱).
 - توریسم طبیعی که عمدتاً جنبه تفریحی داشته، دارای آثار اکولوژیکی منفی بسیار کمی است، در تعامل با جاذبه های اکولوژیکی است) مقصودی و لشگرآرا، ۱۳۸۳؛ خیاطی، ۱۳۸۲؛ شریف زاده و مرادنژادی، (۱۳۸۱).
 - توریسم دهکده به گردشگران درون خانوارهای دهکده گفته میشود که در فعالیتهای روستائیان اعم از اقتصادی و اجتماعی سهیم میشوند) مقصودی و لشگر آرا، (۱۳۸۳؛ (Ryan, 1991).
 - اکو توریسم، بیشتر در تعامل با جاذبههای طبیعی بوده و ضمن نگهداری از منابع طبیعی، رفاه و ارزشهای اجتماعی مردم را نیز در نظر میگیرد) مقصودی و لشگرآرا، ۱۳۸۳؛ خیاطی، (۱۳۸۲).
 - توریسم کشاورزی (اگروتوریسم)، به گردشگرانی اطلاق میشود که بدون آثار تخریبی به دیدن کارهای کشاورزی سنتی مشغول و یا در اینگونه فعالیتهای شرکت میکنند (مقصودی و لشگرآرا، ۱۳۸۳؛ خیاطی، (۱۳۸۲).
 - توریسم مزرعه) فارم توریسم (به بررسی و معرفی توریسم روستایی بعنوان یک نهاد ویژه در سازمانها میپردازد، تا آن را به شرکتهای کشاورزی ارتباط دهد) مقصودی و لشگرآرا، (۱۳۸۳؛ (2004, FFTC).
- با توجه به اسناد تاریخی و مطالعات صورت گرفته، از قرن ۱۷ میلادی کشور ایران بعنوان مکانی برای توریسم فرهنگی مورد توجه جهانگردان بود. پس از آن از قرن ۱۹ میلادی سیاحان، دیپلماتها، بازرگانان، باستان شناسان و محققان سفر به ایران را آغاز کردند) مهدوی، (۱۳۸۲) به همین دلیل از سال ۱۳۱۴ اداره امور جهانگردی وابسته به وزارت کشور تأسیس شد و در سال ۱۳۲۰ این اداره به شورای عالی جهانگردی تغییر نام داد و در سال ۱۳۴۲، سازمان جذب سیاحان از آن بوجود آمد و فعالیت خود را آغاز کرد (رضوانی، (۱۳۷۹ در سال ۱۳۵۳ به وزارت اطلاعات واگذار گردید) محلاتی، (۱۳۸۰) از آن پس تا کنون نیز اداره ایران گردی بوسیله چهار شرکت سهامی و با نظارت وزارت اطلاعات و ایرانگردی اداره میشود) مهدوی، (۱۳۸۲).
- همانطور که پیش از این نیز بیان شد ایران از دیرباز بعنوان محیطی برای توریسم فرهنگی محور توجه بود، اما توریسم روستایی از محورهای جدید توسعه است. یکی از مهمترین اهداف آن افزایش درآمد روستائیان و گردش پول در این مناطق میباشد. به این ترتیب آموزشهای حرفهای برای روستائیان و درگیر ساختن آن ها در این صنعت عظیم ضروری است. (unwin, ۱۹۹۶) پینا (۲۰۰۴) ، چهار هدف کلی صنعت توریسم روستایی را به شرح زیر معرفی میکند:
- آموزش افراد برای خدمت در توریسم روستایی بر اساس اصول توسعه پایدار؛
 - آماده کردن افراد برای تأسیس و مدیریت صنایع کوچک روستایی؛

- آماده کردن افراد برای مشارکت در تصمیم‌گیری در زمینه توسعه صنعت توریسم روستایی؛
- آموزش افراد در توسعه فرصت‌ها، فعالیت‌ها و تفریحات برای توریست‌ها بر اساس اصول توسعه پایدار (مقصودی و لشگر آرا، ۱۳۸۳).

البته این تعریف کامل نیست و فعالیت‌های نهادها و ارگان‌هایی که در این صنعت درگیر هستند را در بر نمی‌گیرد. (1999, Campbell) کمیسیون جامعه اروپا در سال ۱۹۸۶ توریسم روستایی را شامل کلیه فعالیت‌ها و خدماتی که توسط کشاورزان، مردم و دولتها، برای تفریح، استراحت گردشگران و جذب آنان در نواحی روستایی صورت می‌گیرد. واضح است روش‌های تشکیل و سازماندهی توریسم روستایی از کشوری به کشوری دیگر متغیر می‌باشد، در برخی کشورها، دولت‌ها یا نهضت‌تعاونی منبع اصلی سرمایه‌گذاری در این بخش هستند و در برخی دیگر سازمان‌های خصوصی به انجام این کار می‌پردازند. (FFTC, ۲۰۰۴)

در فنلاند، توریسم روستایی به اجاره کلبه‌های روستایی به توریست‌ها و تدارک خدمات برای آنها اطلاق می‌شود، در مجارستان اصطلاح توریسم دهکده‌های رایج است، در هلند توریسم روستایی به اردو زدن گردشگران در مزارع با خدمات و فعالیت‌های جانبی از قبیل اسبسواری و پیاده‌روی مربوط می‌شود، در جنوب شرقی آسیا که از لحاظ صنعت توریسم دارای رشد چشمگیری است، بخش اعظم مردم محل به ارائه خدمات به گردشگران مشغولند و از راه فروش صنایع دستی در آمد خوبی بدست می‌آورند (شریف زاده و مرادنژادی، ۱۳۸۱). در اندونزی توریسم روستایی بطور جدی در کشتزارهای مناطق ساماترا و جاوا توسعه یافته است که غالباً توریست‌ها برای دیدن فعالیت‌هایی از قبیل کاشت برنج و شیره‌گیری از کائوچو به مزارع سر می‌زنند، در ژاپن شکل غالب توریسم روستایی، توریسم مزرعه و مهمانسرای مزرعه است که وعده‌های غذایی محلی را عرضه می‌کند، در فرانسه که نمونه بارزی از صنعت توریسم روستایی است به اختصاص جایگاه‌هایی در مزارع خود جهت اردو زدن توریست‌ها یا خانه‌هایی موسوم به گیتس را برای مدتی کوتاه بصورت اجاره‌ای در اختیار گردشگران قرار می‌دهند. (FFTC, ۲۰۰۴)

جاذبه‌های توریستی روستا:

طبق تحقیقات صورت گرفته مهمترین جاذبه‌های روستا برای توریست‌ها به این شرح زیر است:

- شرایط طبیعی و مورفولوژیکی روستا؛
- شیوه زندگی، آداب و رسوم و فرهنگ روستا؛
- خانه‌ها و اماکن روستایی (مانند کلبه‌ها، خانه‌های سنگی و کاه‌گلی و ...)؛
- صنایع دستی و محلی (رضوانی، ۱۳۷۶)
- جاذبه‌های بکر پیرامون روستا؛
- جاذبه‌های اقتصادی؛

- جاذبه های فرهنگی و اجتماعی روستا (مرادنژادی و نظری)، ۱۳۸۲.
- حیوانات بومی و محلی روستا ؛
- گیاهان خاص و کمیاب ؛
- آثار تاریخی و باستانی روستا ؛
- غذاهای محلی و سنتی روستا با توجه به ارگانیک بودن آن (FFTC, 2002). از دیگر انگیزه های توریسم روستایی طب سنتی، سیاحت ، ورزش) آبی ، هوایی ، زمینی و (...، فعالیت های اکتشافی ، فرهنگی و فعالیتهای مربوط به سلامتی را نام برد (Fleischer & Tchetchik, 2004).

روش تحقیق

مطالعه حاضر از لحاظ هدف در زمره تحقیقات کاربردی و از لحاظ ماهیت و روش در حوزه تحقیقات توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری تحقیق شامل ۱۰۶۶ اهالی روستاهای سیریز می باشند. برای تعیین حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۱۰۰ پاسخگو به روش روش نمونه گیری طبقه ای از میان اهالی و دهیاران روستاهای مختلف انتخاب شد.

حجم نمونه به تفکیک روستا جدول شماره ۱

نام روستا	تعداد خانوار	حجم نمونه
دهنو	۲۸۳	۲۷±۲۶,۵۴
موروثیه	۱۶۵	۱۵±۱۵,۴۷
فتح آباد	۲۵۹	۲۴±۲۴,۲۹
ده خواجه	۱۴۵	۱۴±۱۳,۶۰
ده بالا	۶۲	۶±۵,۸۱
سیریز	۱۵۲	۴±۱۴,۲۵
جمع کل	۱۰۶۶	۱۰۰

1390 تحقیق پژوهشگر، یافته های 1385 سازمان آمار، سرشماری: ماخذ

ابزار جمع آوری و گردآوری اطلاعات تکنیک مصاحبه و پرسشنامه محقق ساخته است که دارای ۲۵ سؤال برای سنجش نگرش و رضایت روستائیان از پروژه توریسم روستایی توسط دهیاران است. روایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ ۰,۷۲ به دست آمد که نشان از همسازی درونی گویه ها دارد و اعتبار پرسشنامه بصورت مورد تأیید صاحب نظران قرار گرفت. همچنین برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS ۱۶ استفاده شد.

موقعیت جغرافیایی و ویژگیهای طبیعی جامعه مورد تحقیق:

شهرستان زرنند با وسعت حدود ۴۵۹۰ کیلومتر مربع معادل ۳۹/۲ درصد مساحت استان را به خود اختصاص داده است. شهرستان زرنند در شمال غربی کرمان واقع شده و ۱۵۵۵ متر از سطح دریا

ارتفاع دارد. این شهرستان از شرق با شهرستان راور از غرب با رفسنجان و از جنوب به کرمان و رفسنجان و از شمال با شهرستان کوهبنان هم مرز می باشد. این شهرستان دارای ۴ مرکز شهری، ۲ بخش، ۱۱ دهستان، ۲۲۲۳ آبادی دارای سکنه می باشد. این شهرستان از نظر آب و هوا با منطقه صحرایی در شمال و منطقه ای در نواحی کوهستانی با آب و هوای معتدل مشخص است. تنها رود فصلی این منطقه شوراب است که به چاله بافق در استان یزد می ریزد. در نواحی کوهستانی زرد گیاهان دارویی می رویند. ارتفاعات مهم شهرستان زرد عبارتند از کوهبنان، کوه هشتونی، کوه طغرالجراد و توخ راجه.

نام شهرستان و بخش	کد و تعداد بخش	نام و تعداد دهستان	کد دهستان	نام مرکز دهستان	تعداد کل آبادی	سکنه دائمی (نفر)	سکنه موقوسی (نفر)	خالی دائمی (نفر)	خالی موقوسی (نفر)	نام و کد شهر
شهرستان زرد	۰۵	۱۱			۶۰۶	۱۷۲	۱۷	۲۸۸	۲۸	۴
بخش مرکزی	۰۲	۸			۴۵۹	۱۳۴	۱۶	۲۸۲	۲۶	۳
ریحان شهر ۲۶۰۰		اسلام آباد	۰۰۰۱	شهر ریحان	۲۵	۳	۰	۲۱	۱	ریحان شهر ۲۶۰۰
		چرفافک	۰۰۰۲	چرفافک	۱۰۰	۳۵	۱	۶۰	۴	
		خانوک	۰۰۱۱	شهر خانوک	۵	۲	۰	۳	۰	
		حتکن	۰۰۱۲	حتکن	۷۷	۱۹	۳	۵۲	۳	
		دشتخاک	۰۰۰۴	دشتخاک	۹۲	۱۴	۹	۵۸	۱۱	
		سرینان	۰۰۰۵	احمدی	۹۷	۲۵	۱	۶۶	۵	
		وحدت	۰۰۰۹	بها آباد	۳۹	۲۱	۲	۱۴	۲	
		محمد آباد	۰۰۰۸	محمد آباد	۲۴	۱۵	۰	۹	۰	
بخش یزدان آباد	۰۳	۳			۱۴۷	۳۹	۱	۱۰۵	۲	۱
یزدان شهر ۲۶۰۱		سیریز	۰۰۰۱	سیریز	۸۵	۲۱	۱	۶۲	۱	یزدان شهر ۲۶۰۱
		یزدان آباد	۰۰۰۲	شهر یزدان	۴۵	۱۳	۰	۳۲	۰	
		شعیره	۰۰۰۳	شعیره	۱۷	۵	۰	۱۱	۱	

تقسیمات کشوری شهرستان زرد به تفکیک نقاط شهری و روستایی

ویژگی های جمعیتی شهرستان زرد

بر مبنای نتایج استخراج شده از سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰ در شهرستان زرد ۱۲۹۱۰۴ نفر سکونت دارند، به تعبیر دیگر ۴/۴ درصد جمعیت استان را این شهرستان تشکیل می دهد، و از نظر رتبه شهرستانی در مرتبه ششم جمعیتی قرار دارد. جمعیت خانوار این شهرستان تعداد ۲۵۴۲۵ است و مردان جمعیت ۶۴۵۰۱ نفری و زنان جمعیت ۶۴۶۰۳ نفری را دارند. از نظر محل سکونت جمعیت شهرتانی در نقاط شهری و روستایی و همچنین جمعیت غیر ساکن، به ترتیب ۷۰۱۳۵ نفر (۳۲/۵۴ درصد) در نقاط شهری و ۵۸۹۶۹ نفر (۶۷/۴۵ درصد) در نقاط روستایی زندگی می کنند. جمعیت خانوار دهستان سیریز تعداد ۱۰۶۶۱ است و جمعیت افراد ۳۷۲۱ نفر هستند.

تقسیمات کشوری شهرستان زرنده سال ۱۳۹۰

یافته‌های تحقیق:

فرضیه اول: رابطه معنی داری میان توسعه امکانات و جذب توریسم روستایی وجود دارد"

محاسبه ضریب همبستگی چوپروف:

جدول شماره ۲ نتیجه آزمون فرضیه اول

مقدار آزمون	عددی ملاک	مقدار χ^2 جدول	ضریب همبستگی چوپروف
۳۶/۲۱۲	۷۸/۵۵	۷۸/۰	

فرضیه دوم: "رابطه معنی داری میان مشارکت روستائیان با دهیاران در توسعه صنعت توریسم روستایی دارد"

محاسبه ضریب همبستگی چوپروف:

جدول شماره ۳ نتیجه آزمون فرضیه دوم

مقدار آزمون	عددی ملاک	مقدار χ^2 جدول	ضریب چوپروف ρ	همبستگی
۳۷۲/۹۷		۴۱۰/۳۱	۸۵/۰	

فرضیه سوم: "رابطه معنی داری میان رضایتمندی از عملکرد دهیاران و توسعه صنعت توریسم وجود دارد"
محاسبه ضریب همبستگی چوپروف:

جدول شماره ۴ نتیجه آزمون فرضیه سوم

مقدار عددی ملاک آزمون	مقدار χ^2 جدول	ضریب چوپروف ρ	همبستگی
882/91	337/41	65/0	

با توجه به ارقام به دست آمده در جدول شماره ۵ روستاهایی که به لحاظ میزان رضایت، مشارکت و امکانات پتانسیل جذب و استقبال از توریست را دارند به شرح زیر طبقه بندی میشوند:

جدول شماره ۵ رتبه بندی روستاهای مورد مطالعه بر اساس تکنیک TOPSIS

روستا	فاصله از ایده آل مثبت	فاصله از ایده آل منفی	شاخص اولویت	رتبه
سی ریز	05441/0	00878/0	139/0	1
فتح آباد	01833/0	04828/0	725/0	2
ده خواجه	04767/0	01609/0	252/0	3
ده بالا	03572/0	03959/0	0526/0	4

5	518/0	03286/0	03059/0	موروی‌ی‌ه
6	863/0	05519/0	000875/0	دهنوی‌ی‌ه

نتیجه گیری

اندیشمندان و برنامه ریزان توسعه روستایی بر این باورند که چگونگی می‌توان روستاها را مولدتر و محیط روستایی را برای جذب توریست مناسب‌تر کرد؟ یکی از مهمترین منابع برای تسریع توسعه توجه به ظرفیتهای نیروی انسانی در روستاها و میزان تمایل آن‌ها به مشارکت با دهیاری‌ها به‌عنوان سازمان اصلی مدیریت روستایی است. بنابراین منطقی است که هر چه فعالیت‌های دهیاری بیشتر منطبق با نظر مردم باشد، احساس رضایت آنان از این سازمان افزایش خواهد یافت و بهترین راه برای همراهی اجتماعات محلی برای توسعه صنعت گردشگری در روستا فراهم می‌شود. در نتایج تحقیق موسایی (۱۳۸۳) مهمترین و اولین قدم برای توسعه صنعت گردشگری در روستا تبلیغات و بازاریابی گزارش شده است، در تحقیق مدهوشی و ناصرپور (۱۳۸۲) و ویلیامز (۲۰۰۶) موضوع شبکه حمل و نقل و تقویت زیرساخت‌ها مطرح است، این دسته از مطالعات همسویی کمی با اهداف این تحقیق دارد. با توجه به این که محور توسعه روستایی جهت جلب توریست در این تحقیق توسعه مشارکت محلی و حرکت جمعی روستائیان در کنار دهیاران برای جلب توریست و رونق بخشیدن به روستاها است با نتیجه مطالعات مهدوی و همکاران (۱۳۸۷) که سهم زمینه‌های اجتماعی را در توسعه گردشگری روستایی بیشتر می‌داند سازگارتر است. افزایش تعلق خاطر روستائیان به روستای خود، آشنایی و افزایش تعامل روستائیان با گردشگران و انتقال اندیشه‌ها به نواحی روستایی در جلب توریسم مهمترین قدم است. از جمله نتایج این تحقیق با مطالعات انوری و همکاران (۱۳۹۱) هم‌نوازی دارد، افزایش رضایت روستائیان از عملکرد و اقدامات دهیاریهای شهرستان زرند است. در این خصوص طبق رتبه‌بندی انجام شده دهستان سیریز در مقایسه با دیگر روستاها بیشترین ظرفیت و سرمایه اجتماعی را دارد. بنابراین طبق نتایج این تحقیق توسعه صنعت گردشگری در این روستا سرمایه‌گذاری معقولی است.

با توجه به فرضیات این تحقیق، فرض رابطه توسعه صنعت گردشگری با افزایش رضایتمندی، مشارکت و امکانات تأیید شد. از این رو پیشنهاد میشود با توجه به رتبه‌بندی روستاها اقداماتی به شرح زیر در راستای توسعه گردشگری روستایی انجام شود:

آگاه‌سازی روستائیان نسبت به ظرفیت‌های محیطی روستا و مزایای اجتماعی و اقتصادی جلب توریست روستایی،

تدوین طرح مطالعاتی ظرفیت‌شناسی و ظرفیت‌سنجی اهالی روستا و منابع طبیعی، امکانات موجود روستا، توان جمعیت‌پذیری آنها؛

مشارکت دادن مردم و مدیران محلی (شوراها و دهیاران) در امر تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری و اجرای برنامه‌ها و پروژه‌های گردشگری؛

تأسیس تعاونی های گردشگری در روستاهای تمندان و سنگان به منظور توسعه گردشگری و اشتغال زایی برای ساکنان بومی و همچنین جهت بازاریابی برای تولیدات روستاییان؛

تأسیس دفاتر جذب توریسم در روستاها،

ایجاد بازارچه های محلی و موقت برای نمایش لباس های محلی، رقص، موسیقی و فروش صنایع دستی و غذاهای ارگانیک محلی که نه تنها در افزایش درآمد و اشتغالزایی بسیار مفید خواهند بود بلکه به بازگشت سریع توریست ها و افراد جدید منجر خواهد شد.

راه اندازی مهمانسراهای توریستی و محلی: مدیریت روستایی می تواند از اماکن قدیمی و جذاب جهت اسکان و اقامت توریست ها استفاده و با اجرای برنامه هایی نظیر موسیقی، رقص محلی و غیره و فراهم کردن شرایط مساعد برای توریست ها قدم مؤثر دیگری در این رابطه بردارد.

منابع:

انوری، محمودرضا، بلوچی، عثمان و ابراهیم هاشمزی (۱۳۹۱). نقش محوری گردشگری روستایی در توسعه نواحی روستایی مطالعه موردی: روستاهای ناحیه تفتان، شهرستان خاش، مطالعات جغرافیایی مناطق خشک، سال سوم، شماره نهم و دهم. صص. ۸۶-۶۷

بهرامی، ا. « نقش بوم گردی بر معیشت پایدار جوامع محلی و حفظ منابع طبیعی » سمینار کارشناسی ارشد (تهران: دانشگاه تربیت مدرس).

خیاطی، م. (۱۳۸۲). توریسم روستایی و تأثیر آن بر جوامع روستایی مطالعه موردی تایلند. (مجله جهاد، ماهنامه توسعه روستایی و ترویج کشاورزی. سال ۲۳، شماره ۲۵۷) خرداد و تیر، صص. ۳۰-۴۲

رضوانی، ع. « جغرافیا و صنعت توریسم »، تهران: انتشارات: دانشگاه پیام نور.

شریف زاده، ا. و مرادزادی، ه. (۱۳۸۱). توسعه پایدار و توریسم روستایی. مجله جهاد، ماهنامه توسعه روستایی و ترویج کشاورزی، سال ۲۲ شماره ۲۵۱-۲۵۰، خرداد و تیر، صص. ۵۲-۶۳

قادری، ا. (۱۳۸۲). « نقش گردشگری در توسعه روستایی ایران. رساله دکتری، تهران: دانشگاه تربیت مدرس.

کاظمی، م. « فرهنگ زیر بنای جهانگردی پایدار ایران. «ویژه نامه اقتصاد و مدیریت، زاهدان: دانشگاه سیستان و بلوچستان، دانشکده علوم انسانی صص. ۱۲۳-۱۳۸

محلای، ص. (۱۳۸۰). « درآمدی بر جهانگردی. تهران: دانشگاه شهید بهشتی.

محقق داماد، م. (۱۳۷۷). حقوق جهانگردی و سیر تحولات تاریخی آن. مجموعه مقالات نخستین همایش جهانگردی جمهوری اسلامی ایران جلد (۱)، کیش: سازمان منطقه آزاد.

مقصودی، ط. و لشگرآرا، ف. (۱۳۸۳). توریسم، توسعه و روستا. مجله جهاد، ماهنامه توسعه روستایی و ترویج کشاورزی، سال ۲۴، شماره ۲۶۴ مرداد و شهریور، صص. ۴۸-۵۵

مرادزادی، ه. و نظری، ش. (۱۳۸۲). توریسم و توسعه روستایی. مجله جهاد، ماهنامه توسعه روستایی ترویج کشاورزی، سال ۲۲، شماره ۲۵۶ فروردین و اردیبهشت، صص. ۶۱-۶۷

-مهدوی ، د (۱۳۸۲) ، « نقش توریسم در توسعه نواحی روستایی پیرامون شهرها و ارائه مدل استراتژیک نمونه موردی: روستای

لواسان کوچک» ، پایان نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، تهران : دانشگاه تربیت مدرس.

مطیعی لنگرودی، حسن (۱۳۸۲) ، برنامه ریزی روستایی با تاکید بر ایران، جهاد دانشگاهی مشهد.

مهدوی، مسعود، نجفی کانی، علی اکبر (۱۳۸۴) ، دهیاری ها، تجربه ای دیگر در مدیریت روستاهای ایران، پژوهش های جغرافیایی - شماره ۵۳ ، صص ۲۱-۳۹

رکن الدین افتخاری، ع.ر. (۱۳۸۲) ، «دهیاری ها و مدیریت توسعه پایدار» ، نشریه دهیاری ها، سال اول، شماره ۲، صص ۱۶-۱۰

کوچکیان فرد، ح. (۱۳۸۶) ، «چالش های فراروی روابط شورای اسلامی روستا و دهیاری» ، ماهنامه پژوهشی، آموزشی و ترویجی دهیاری ها، شماره ۲۱ ، صص

ناییجی، م. (۱۳۸۸) ، « نقش آموزش دهیاران در توسعه روستایی، نمونه موردی دهیارهای بخش چمستان شهرستان نور» ، پایان نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه شهید بهشتی تهران.

رفیع پور، فرامرز (۱۳۷۲) ، سنجش گرایش روستائیان نسبت به جهادسازندگی، نشر مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی تهران

روزنامه اطلاعات (۱۳۸۲) ، چگونگی تشکیل، نحوه فعالیت و وظایف دهیارها.

قدیری معصوم، مجتبی، ریاحی، وحید (۱۳۸۳) ، بررسی محورها و چالش های مدیریت روستایی در ایران، فصلنامه پژوهش های جغرافیایی، شماره ۵۰.

-Campbell .L.m (1999). *Ecotourism in Rural Developing Communitie*. Canada : University of Western on tarino.

-FFTC(2004). *Rural Tourism*. [on-line] Available on the WWW:URL: <http://www.fttc.agent.org/library/abstract/ac1998b.htm>

-Fleicher .A. Felsenstien .D. (2004). *Support For Rural Tourism, Does it Make a Difference?. A annals of Tourism Research*, 27(4). 1007-1024.from,

-Hon dale. B.W. (2004). *Extension and Tourism development*.

Journal of extension, 28(2), from, <http://www.joe.org/joe/1990>

-Oneill .A.C. (2002). *What Globalization Means for Ecotourism : Managing Globalization Impact on Ecotourism in Developing Countries*.

-Pina .I.P.A. (2004). *Rural Tourism Demand by Type of Accommodation. Journal of Management Tourism*, June,

-Ryan .C. (1991). *Recreational Tourism : a Social Science Per Spictive*. LONDEN: Routtedy

-Sharpley .j. & Richard (1997). *Rural Tourism : An Introduction*. P 4

-Unwin .J. (1996). Tourism development in Estonia. *Journal of Management Tourism*, 17(4).265-267

-WTO (1996). *What Tourism Managers Need To Know. A Practical Guide to the Development and Use of Indicators of Sustainable Tourism*. Madrid: WTO.

Archive of SID